Ч. 67. Львів, неділя 14. мая 1922. почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1000 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 50 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоґи 75 М. Між новинками і в редакційній части 150 М., на першій стороні 200 М. За дрібні оголошення 15 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 40 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

На марґінесі ґенуенської конференції.

Відень, 6. мая 1922 р.

II.

(г. м-й). Щоби мати повний образ, яку опінію в останніх часах має Франція не лиш в Европі, але й Америці, передаємо інтересну кореспонденцію ню-йорського кореспондента, яку він містить в „Neues Montagblatt" з 2. мая с. р.

Не від річи буде одначе пригадати, що Франції залежало передовсім на публичній опінії Америки, а то з двох зглядів: 1) фінансових; 2) щоби при прихильности американської опінії вдержатися перед англійськими впливами в Европі.

Тому то в попереднім році вибрався б. премієр Вівіяні, а за ним маршал Фош в цїли приєднання американської публичної опінії в аґітаційну подорож по Америці — се саме робив також був. премієр Бріян в часі свого побуту на вашинґтонській конференції.

Як відомо, місія Вівіяні — Фош не вдалася, а за те дуже швидко росло повне порозуміння англьосаської раси (Англії й Америки), яка поставила собі метою відбудову світа, а поборювання всякого континентального мілітаризму й імперіялізму.

Очевидно, є се успіх витревалої англійської дипльоматії.

Відвернення американської опінії від Франції вже дуже маркантно виступило в часі вашинґтонської конференції, що спричинило між иншим те, що Бріян передчасно опустив згадану конференцію.

Хід думок цитованої нами статті такий:

Вже три тижні треває ґенуенська конференція й досі не вдалося змінити ролі Америки як обсерватора. Офіціяльне становище Америки супроти положення в Европі можна означити слідуючим висказом одного сенатора Зєдиних держав: Як довго люде в Европі є божевільними, так довго не можуть вони вимагати, щоби їм помагати. Правда цей погляд виказує між иншим мале зрозуміння Америки для европейських справ. До незнання географічного, народознавчого та господарського дійсного стану, прилучилося було сліпе довіря до „доброї справи" антанти, а в першій мірі до Франції. Вже від десятиліть ведеться з французької сторони величезними засобами зручна пропаганда для зєднання публичної опінії Америки. Ще до 90-тих років минулого століття Франція не мала великих симпатій у американського народу, мимо споминів на поміч у їхній визвольній боротьбі. З нею лучилися представлення легких романів, неморальних товариських обичаїв і т. п. В останніх двацятьох роках перед війною змінився сей настрій на зовсім противний. Тому Вільсон у Версайлю був майже безборочний супроти тези, яку заступав Клємансо: Франція, заатакована вже другий раз злочинно Німеччиною, мусить одержати як найдалі ідучі ґарантії та відшкодовання — такий був американський погляд.

Безпосередно по війні, майже до 1920 р. Зєдинені Держави мали добру торговельну конюнктуру. Промисл заробляв, заробітки були високі, і, мимо дорожні, що наступила, Америка була образом господарського розцвіту. Тому то й загальна опінія не відчувала потреби цікавитися недомаганнями Европи. Як сказано усі поглядали з гори на „божевільну" Европу.

Вже літом 1921. р. наслідком постійно зменшаючоїся покупної сили Европи в Бразилії й Арґентині наступила кріза. Американський товар, найдорожчий з усіх, був майже не до продання. В Ріо де Жанейро і Буенос Айрес цілі маґазини були повні американських вовнових середників, яких ті, що замовили, не могли навіть викупити. Вже тоді доносили часописи південної Америки про міліони безробітних рук в Зєдинених Державах. Дуже скоро, бо вже з початком марта господарське положення північної Америки ще більше погіршилося, що спричинило сильнійше зацікавлення американського загалу европейськими справами. Стара засада цілковитого desinteressement Америки до европейських відносин захиталася. Ся засада є так поверховна і фальшива, що треба дивуватися, що їй колинебудь повірено, але осуд загалу, під враженням безпосередньої дійсности, не є в стані дивитися так дальше.

Часописи північної Америки признають тепер отверто, що піднесення американського господарського життя є залежне від санації Европи, а тим самим також і для Американців являється важним питання, які причини перепиняють сю санацію. Америка не може стояти осторонь Европи, а соціяльний господарський розклад Европи спричинить також і для Америки тяжкі часи. Тут є рішаючим піднесення сеї думки великою американською пресою. Адже є ясним, чому в Зєдинених Державах, під теперішню хвилю, довершується зворот в настрою супроти Франції. Перший раз по Версайлю відбуто спільно з Французами вашинґтонську конференцію і тут була нагода придивитися їм з близька. Наслідки були для Франції вельми некорисні. Тут помічено, що Франція є просто мілітарною силою, що їй ходить о могутню армію, аеропляни і підводні судна, о далекострільні гармати і чорні війська і т. д. і то в таких розмірах, які дали би їй змогу опанувати Европу, а навіть й Схід.

Мимо сього треба дуже вистерігатися думки, наче би в Америці панував вже значно прихильнійший настрій супроти був. центральних держав. Правда, є вже деякі признаки, що починається переміна, але вона ще дуже непомітна. Німеччину уважається одиноким виновником війни і як останню причину всього лиха. Коли тепер, в Америці, помічається зростаючий неприхильний настрій супроти Франції, то се не має нічого спільного з прихильністю до Німеччини. Про таку немає мови.

Одначе усі розуміють, що вимушення великих німецьких заплат спричинює ослаблення німецької валюти, а тим самим зміцнює німецьку конкуренцію. А ще гострійше осуджується в Америці висоту непродуктивних видатків на зброєння, щодо котрих Франція, як за себе, так і за свої східні союзні держави, Польщу, Чехословаччину і т. д. поносить очевидну вину.

Одначе сей розвій у американського народа ще не зрілий на стільки, щоби американське правительство могло бути певним одноцільної загальної опінії на випадок конфлікту з Францією на ґенуенській конференції. Французи переперли, що їм обіцяно, що про розоруження, умови мира та все инше, що з тим вяжеться, не буде говоритися в Ґенуї! І це є причиною, чому конференція також в американськім інтересі є засуджена на безплідність. Америка, в першу чергу домагається розоруження, щоби увільнити засоби Европи для господарських цілей, і буде на кождий випадок домагатися, що німецькі репарації не сміють приносити шкоду американському промислови. А се є рівнозначним з домаганням ревізії версайського мира. Ся ревізія наступить лиш тоді, коли Французи будуть примушені залишити політику, якої безпосереднім наслідком є руїна Европи і всесвітня кріза. Такий вислід, або хочби один крок на тім шляху в ніякому випадку не буде осягнений в Ґенуї, хіба зайшло би щось непредвидженого і тому правительство у Вашинґтоні відмовилося від участи, мотивуючи се тим, що програма конференції не дає йому ніякої запоруки, що можуть бути успішно обговорювані питання рішаючого значіння.

З сього видно, що вже не доктрина, заступлена американським загалом — доктрина, що — мовляв — Европа нічого не обходить Америку — здержує Америку від участи в Ґенуї, лише обмеження програми конференції, що під натиском Франції не допускає перерішення справи репарацій. Є дуже можливим що сей постійний політичний натиск, який тяжить на Франції не допускає перерішення справи репарацій. Є дуже можливим, що сей постійний політичний натиск, який тяжить на Франції через добровільне відсунення Америки, всеж таки примусить з часом Францію до податливости. В останнім часі слідно щораз більше тих признак.

Справа Східної Галичини.

Льойд Джордж обстоює свої домагання.

„Ржечпосполіта" подаючи перебіг конференції великодержав з дня 10. мая стверджує, що узнано там з предложених 14 нот тільки 5, як відповідних до передачі їх політичній підкомісії. На першім місци находиться „справа границь Східної Галичини", на третім „нота Литви, що домагається полагодження виленської справи по бажанням Литовців". Конференція відкинула м. и. також протест уряду У. Н. Р., проти влади совітів на В. Україні, вважаючи її внутрішною справою совітів.

У відповіди на заяву Льойд Джорджа в справі негайного вирішення справи Сх. Галичини і Виленщини — як пише „Ржечп." — Барту зазначив, що не можна порушувати тої так важної справи, не вислухавщи передтим обі заінтересовані сторони.

Наслідком цих виводів Барту рішено відложити запрошення представників Східної Галичини і Литви для предложення справи до пізнійшого реченця, а в міжчасі розслі-

Пр. 134|22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник" ч. 61. з дня 7. мая 1922. в артикулах під наголовками 1) „Пливкий стан" в уступах а) від слів „Перший мабуть", до слів „державного организму", б) від слів „Розвязка східно-галицької" до слів „падолиста 1918 р.", 2) „Самостійність Східної Галичини", в уступі від слів „Супроти сього", до слів „університеті в краю" містить в собі єство злочину з § 65 а) з. к. узнав доконану 6. мая 1922. року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно засудженнє за переступство на гривну до 400 Мкп. — Львів, дня 9. мая 1922.

(Підпис нечиткий).

дити, чи ці справи не належать до компетенції иншої інституції, наприм. Союза Народів, чи мають бути полагоджені в Ґенуї.

„Ці рішення — кінчить „Ржечп.“ — стрінулися з протестом Льойда Джорджа, котрий заявив ще раз, що мусить обстоювати своє домагання що до предложення цієї справи повній конференції, на випадок колиб політична підкомісія не хотіла нею зайнятися.“

Инші польські часописи пишуть, що Льойд Джордж домагається, щоби справу Східної Галичини вирішено на політичній підкомісії при участи представників Німеччини і Совітів.

Інформації п. Смоґожевского.

На конференції великодержав в Ґенуї — як доносить п. Смоґожевскі, ґенуенський кореспондент „Газети Варшавської“ (ч. 127) — Льойд Джордж домагаючись негайного вирішення справи Східної Галичини заявив, що „справа Східної Галичин є чинником неспокою в Европі, що цей край замешкує 75 проц. Українців та що з цією справою належить вже раз скінчити. Колиб хто противився переказанню цієї справи політичній підкомісії, то Льойд Джордж готовий порушити її на пленум комісії, а навіть на конференції“.

„Барту — пише дальше Смоґожевскі — заявив тоді, що в такім разі немає причини, щоби відкидати инші справи і не займатися усіми неполагодженими справами світа, серед яких видніє Ірляндія, Єгипет і Індії, але це — говорив Барту — завелоб нас за далеко. Не можемо в Ґенуї зміняти мапи світа; ми не на те тут зібралися“.

„Переказання політичній підкомісії меморіялу Українців і литовської ноти є безсумнівним успіхом ворожої нам (Полякам) пропаґанди, яка віддавна тут велася і яку в польській делеґації легковажено“.

Дальше пише п. См., що ця ухвала створює без сумніву поважну для Польщі ситуацію, вимагаючу рішучости і зручности з боку польських дипльоматів. На його думку „належить підняти рукавицю і довести до спроби сил“. На думку п. С. „то не Сх. Галичина, але методи Льойд Джорджа(?) є чинником неспокою Европи“, а його ініціятива в тій справі „виглядає на маневр без завтра“.

„Польська делеґація обурена“.

„Слово Польске“ доносить за газ. „Вінер Міттаг“: „Польська делеґація є обурена, що запрошуючі конференційні держави на наляганя Льойда Джорджа прийняли ухвалу, на основі якої субкомітет політичної комісії має розслідити справу Сх. Галичини. Польська делеґація спротивиться всякій дискусії над цьою справою, бо вважає її полагодженою на основі рижського договору Польська делеґація грозить, що на випадок порушення східно-галицької справи в Ґенуї покине конференцію. Делеґації держав малої антанти заявили(?), що в тім випадку підуть солідарно з Польщею*). Цей протест замотав ще більше й так досить трудне положення конференції“.

Хвилювання в Варшаві.

Як подає варшавський кореспондент „Хвилі“ (в ч. з д. 13. мая), звістка про переказання Сх. Галичини політичній підкомісії ґенуенської конференції викликала у варшавських політичних колах велике враж ння. Під цими колами розуміє „Хвиля“ польський сойм і його комісію для заграничних справ та членів уряду. Велике враження викликала там також заява польського делеґата на конференцію Вєнявского. З тої заяви виходить, що перед виїздом Вєнявского з Ґенуї мін. Скірмунт поручив йому закомунікувати прем єрови Поніковскому, що колиб в Ґенуї прийшло до нарад на східними границями Польщі, то він був би зневолений покинути ґенуенську конференцію.

*) Ця звістка не відповідає фактичному станови річи, бо як потвердила вчорашня телеграма ПАТ. („Гр. В. ч. 65. стор. 5) д р Бенеш і Скірмунт відбули вправді конференцію із Сканцером м. и. в справі Сх. Галичини, одначе „при цьому не прийшло до ніяких погроз“ — Ред.

Велика Україна.

Чехословаччина для В. України.

Чехословацьке міністерство для закордонних справ одержало таку телеграму з Києва:

Дня 25. квітня з Харкова до Мелітополя прибув під проводом Чермака перший чесько словацький транспорт з харчами для України. Леґіонерський поїзд з харчами під проводом Сікори відїздить з Київа через Харків до Мелітополя. З кождого поїзду частина харчів лишається Чехословакам, що находяться ще в Києві й Харкові. (Рпр.)

Два листи з країни недолі.

Від Редакції. Низше подаємо два листи з Києва. Листи надійшли зі значним опізненням. В но зрозуміле при теперішних умовах комунікації. Всеж оба листи не стратили своєї актуальности. Автори листів — два старші діячі Наддніпрянщини, які з політикою не мають нічого спільного.

Київ, 1. IV. 1922.

Загальне становище у нас нагадує Ваше, тільки в кубі, потроєне. У Вас ще задержана хоч техніка і колиб були гроші, друкувати — видно — можна би. У нас ні грошей, — ні техніки, — ні людей. Усе зруйноване, усе розбілося. Академія з минулого літа не дістала ні копійки. Дорожнеча така, що Ви, европейські люде, собі й уявити не можете. Напр. (29. III.) фунт хліба коштував у Києві 80.000 рублів. Беріть відповідно і все инше і Ви зрозумієте наше життя, яке тепер формується тільки астрономічними цифрами.

А всеж таки цікаве життя! Коли нас не задушить голод, помилує тифус чи яка инша хвороба — а їх тепер у нас і не злічити; мало не всі ми туберкульозні з голодухи — або перша ліпша кулька — той матиме що розповідати онукам! „Какой опит, какая практика“ — мовляв блаженної памяти Бонавентура зі „Сто тисяч“ — до речі пєси тепер анахронічної, бо вжеж кожда дитина стотисячні паперці в руках мала, хоч з того й не здобріла. Так то на очах міняється побут, викликає новий фолькльор, нові перекази, леґенди. Є при Академії спеціяльна фолькльорна комісія під головуванням акад. А. Лободи. Розпочала була роботу на широку скалю й чимало зібрала матеріялу. На жаль, останніми часами робота звелася на нівець, як і здебільшого по инших комісіях. Доводиться уповати на краші часи.

Петербурська Академія тепер друкує так само мало, як і всі инші наукові установи, а ще менше її видання доходять до Київа. Принаймні я бачив щось 2—3 томи (старі „Извѣстія“, біографічний словник академиків) та й по всьому. Треба думати, що і „Русс. Географическое Общество“ теж на цей час припинило свою видавничу роботу. Взагалі у Росії (Петроград, Москва), книжки виходять здебільшого або агітаційного або белетристичного змісту. Солідних видавництв майже не має й там, хоч умовини друку там безмірно кращі ніж напр. у Київі. Тут вони просто розпучливі.

Слід згадати: у нас почалися знову приватні видавництва. Через зазначені причини робота їх не може звичайно бути дуже інтензивною, бо друкований аркуш коштує тепер міліони та й ще міліони. Всеж дещо друкується. Незабаром має вийти книжка Якубського про українське віршовання (теорія віршування) і студія акад. С. Єфремова про Коцюбинського.

Зголодніли ми на книжку — страх! Тому у нас справжнє свято, коли пощастить щось нове випустити“.

Київ, 5. IV. 1922.

Дуже зрадів, читаючи Вашого листа. Майже не вірив, що читаю листа з того иншого світа. Хоч Ваш лист і дуже сумний, я сказав би, якийсь безнадійний, але я гадаю, що песимізм Ваш не реалізується.

Дуже серіозно думаю, якби втікти до Вас, бо тут вже мені третю зиму терпіти за важко: цю зиму протягом 4 і пів місяці в моїй хаті було 2 і пів до 4 степені тепла. Руки й ноги пухли від холоду і страшенно боліли. Писати і взагалі працювати при таких умовах абсолютно неможливо.

Універтитет істнує тут на папері. Фактично його нема, як нема і ґімназій, взагалі нічого нема, опріч „видимости“.

Як я читав Вашого листа, то мені здавалося, що пише людина з другої планети, з цілком відмінною психольоґією, з уявою нашої дійсности о стільки одмінною від реальности, як 3-ий і 4-ий вимір в природі.

Хтілося би мені ще знати, чи можна у Львові чи де там урядитися, щоби мати температуру в 10° велику і бути ситим щодня більш менш; правда, це мені здається дуже великі вимоги, щось фантастичного, але всеж наче трохи можливого; а як згадаєш, що на світі десь можна мати трохи громадянських прав, можна прочитати газету і т. д., то й думаєш, чи це сон, чи таки справді десь є ще.

Я дуже хочу дожити ще до того моменту, коли з Вами побачуся, хоч і тут мене бере сумнів: ми за винятком небогатьох стоїмо на Божій дорозі і мремо густо, орґанізм у богатьох вже остаточно виснажився і досить дрібниці, щоби піти ad patres (1. IV. фунт хліба коштував 110 тисяч рублів), але поки живе людина, то жевріє у неї якась надія.

ИОГАН ГОТЛІБ ФІХТЕ

49)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЕВШАН.**

(Продовження.)

Хто не бачить себе передовсім вільним, той не має взагалі любови, і не може любити вітчини, яка для нього не істнує. Хто вправді може й бачить вічність у своїм невидимім життю, але не добачує її так само в своїм життю видимім, той може й має небо, а в нім свою вітчину, але тут він не має вітчини, бо й вітчину можна бачити лише в образі вічности, а саме видимої та узмисловленої вічности, і тому він і не може любити своєї вітчини. Коли такий чоловік не дістав в спадщині ніякої вітчини, його можна жаліти; хто її в спадщині дістав, і в своїм умі містить небо й землю, невидиме і видиме, і як так творить правдиве та високе небо, той бореться до останньої краплі крови, аби дорогу власність передати далі незменшеною потомкам.

І так було здавна, хоч не від давна висловлювано се так загально та ясно. Що запалювало шляхотних мужів серед Римлян, яких ум та спосіб думання живуть і віддихають ще досі поміж нами в їх памятниках, до трудів та посвяти, до терпінь та праці для вітчини? Вони самі про се часто та виразно говорять. Се була їх тверда віра у вічну тревалість їх Риму і їх певна надія, самим в тій вічности вічно далі жити в течії часу. І о скільки та віра мала основу і вони самі, дійшовши в собі самих до повного розуміння, переняли́ся нею, вона не завела їх. До нинішного дня живе те, що дійсно було вічним в їх вічнім Римі, а з тим і вони самі серед нас і буде далі жити в своїх наслідках аж до кінця днів.

Нарід і вітчина в тім значінню, як носителі та запорука земської вічности і як щось, що може на сім світі вічно істнувати, виходять далеко поза державу, в звичайнім значінню слова — поза громадський лад, до якого доходимо самим лише ясним поняттям і основуємо його та удержуємо під доглядом того поняття. Держава вимагає певного закону, внутрішнього спокою і, аби кождий завдяки своїй пильности міг мати своє удержання та змогу свого змислового істнування, як довго йому прийдеться жити. Те все є лише засобом, умовою та підкладом того, чого вимагає властиво любов вітчини, розцвіту вічного і божественного в світі, щораз чистійшого, совершеннійшого та вдатнійшого в безконечнім розвою. Власне тому мусить та любов вітчини кермувати самою державою, як у всьому найвища, остання та незалежна власть, обмежуючи її передовсім у виборі засобів до її найблизчої цілі, внутрішного спокою. Для тої цілі муситься очевидно в неодному обмежити природну свободу одиниці, і коли би в тім не мали ніякого иншого огляду ані цілі крім сього, то зробили би дуже добре, обмежуючи її так тісно як лише можна, всі її відрухи спроваджуючи до одностайного закону і удержуючи її під безперестанним доглядом. Лише вищий погляд на людський рід і на народи розширює той обмежений рахунок. Свобода, навіть в проявах зовнішного життя, є ґрунтом, на якому прозябає вища освіта; законодавство, що сього останнього не упускає з виду, полишить для першої можливо широкий круг, наражуючись навіть на те, що зменшиться одностайний спокій та тишина і що панувати буде дещо тяжче та труднійше.

Аби пояснити се на прикладі: ми бачили, що націям говорено в очі, що вони не потребують стільки свободи, як яканебудь друга нація. В тих словах може бути навіть лагідність та співчуття, коли ними хочемо сказати, що вона не могла би витримати стільки свободи і лише висока строгість могла би перешкодити, аби вони самі себе взаїмно не винищили. Коли одначе брати слова так, як вони сказані, то вони правдиві лише, коли приймемо, що така нація зовсім нездібна до первісного життя і до змагань до такого життя. Коли би така нація, в якій також чимало шляхотнійших мужів становило би виїмок від загального правила, мала бути можливою, то така нація в самій річи не потребувала би ніякої свободи, бо свобода служить лише для вищих цілей, що лежать поза державою; вона потребує лише усвоєння та вишколення, аби одиниці могли разом жити мирно і аби з цілости можна зробити доб ий засіб для довільно вибираних та поза нею лежачих цілей. Ми полишаємо се нерішеним, чи про котру націю можна се направду сказати; оскільки є ясним, що первісний народ потребує свободи, що вона є запорукою, що він удержиться й на далі первісним і що в своїм дальшім істнуванню той нарід без всякої небезпеки може витримати щораз вищий ступінь свободи. І се є перша справа, відносно якої любов вітчини мусить кермувати самою державою.

(Продовження буде.)

Торговельна конвенція поміж рад. Україною і Італією.

„Piccolo", що виходить в Трієсті, доносить, що по довгих нарадах з комісарем рад. України дійшло до підписання торговельної конвенції поміж Італією і рад. Україною. На основі тої конвенції Трієст стане базою для торговлі з В. Україною. Конвенція дає рад. Україні право диспонувати частиною трієстенської пристани.

Трієстенський „Льльойд" має поробити заходи для запевнення правильної комунікації поміж Батумом, Новоросійськом, Одесою, Маріюполем та Севастополем і румунськими, болгарськими та італійськими пристанями. Головна агенція тов. „Льльойда" буде отворена в Одесі.

Конференція в Генуї.

Російська відповідь.

Російський уряд згодився лати для европейського ринку 140 міліонів консументів, свої засоби і усунути трактати. Російський уряд узглядніює і запевнює право власности і привілеї чужоземним в Росії. Далі, делегація російська мала намір предложити виказ копальняних, рільничих і промислових концесій, що мали бути признані чужоземцям, але до тепер частина цих питань не була навіть порушена. Перед переглядом цих справ, зажадав комітет експертів, щоби совіти признали державні і приватні довги. Це могло зробити працю конференції неможливою і питання, що рішають будуччину цілого світу, зістали скомпліковані. Припливу чужих капіталів до Росії не спричинить ніяка розвязка проблеми, міродатною буде тільки гарантія, що її дасть російський уряд на будуче та консолідація цего уряду, яка наступила би в разі визнання його „de iure". Факт, що російська резолюція в справі воєнних довгів узглядніла економічні можливости Росії, доказує, що російський уряд хоче обняти ті зобовязання, які є можливі для него до виповнення. Політика приказує звичайно стреміти по війні до поражения совітів і хоче довести до індівідуалізовання капіталізму. Російська делегація застерігається проти впроваджування до пертрактацій політичних тенденцій і може твердити, що така спроба супротивляється засадам першої резолюції з Кан.

Про зміст самого проєкту російської відповіди подають дальше: Що до I. ст. коли меморіял з дня 2. мая має намір перешкодити політичній діяльности, то російська делегація не може згодитися на таку заборону, тому що та діяльність не наражує инші держави. Домагання здержатись від акції, що моглаб нарушити становище других держав, уважається за пробу принижения Росії до признання договорів заключених иншими державами без участи Росії. В кождім разі є це квестія політична і Росія є готова обговорити її у відповідній хвилі з інтересованими державами. Що до строгої невтральности, якої домагається від Росії в справі війни на теріторії Туреччини, то можна її обговорювати тільки як постулят обнятий міжнародним правом. Росія зобовязується співділати при привернению миру на сході, а з огляду на свою приязнь з Туреччиною є готова жертвувати свої услуги в тій ціли. Що торкається VII. ст., то російська відповідь доказує, що супроти випадків, які лучилися, Росія не може зобовязатися приняти відповідальність зглядом чужих великодержав і їх горожан в справі унеimportant неважнення публичних довгів та націоналізації приватньої власности. Овіяна мировим духом, щоби осягнути порозуміння зі всіми великодержавами, приняла російська делегація засаду, що міститься в третій резолюції договору в Кан, включно з застереженням взаїмности, за виїмком воєнних довгів спеціяльного походження і які зістали спричинені фактом, що Росія закинувши війну не користувалася її бенефіціями і тому не може приняти на себе тягару. Російська делегація висказує готовість приняти зобовязання заплачення публичних передвоєнних довгів, однак під услівєм, що будуть признані шкоди, що їх понесла Росія як через чужу інтервенцію так і в наслідок бльокади.

Мала антанта гарячиться.

„Месаджеро" доносить, що Сканцер відбув з Братіяну, Скірмунтом і Бенешом довшу розмову в справі вислання комісії до Росії та закриття конференції. Зачувати, немов Скірмунт і Бенеш запротестували проти цього, щоби під наради в Генуї брано справу національних меншостий і границь Східної Галичини, бо це викликало би обурення. Кажуть навіть, що Бенеш мав заявити, будьто би мала антанта рішилась в тім випадку покинути Генуу.

Польська делеґація виїздить.

Дня 11. мая опустила Генуню більша частина польської делегації. Виїхали: Тарговскі, Йодко, Кноль і Гузарек. Канцелярійний персонал делегацій виїхав також. В Генуї лишився лише Скірмунт і Нарутович зі своїми секретарями.

Протесту Петлюри не узгляднено.

Генуенська конференція відкинула протест Петлюри проти репрезентовання України совітською делегацією. (ПАТ).

Що ще віддано до політичної підкомісії?

Після обговорення справи меморіялу Петрушевича та справи Литви, які то справи рішено предложити політичній підкомісії, обговорювано ще меморіял Грузії, Арменії і Асербейджачу та взято під увагу меморіял угорської делегації в справі мадярських меншостей в Чехословаччині, Румунії і Югославії. Барту вказав на те, що ці всі справи належать до компетенції Союза Народів. — В наслідок енергічної інтервенції Барту виключено з нарад конференції меморіял делегації басейну Саар, який на внесок Барту не буде навіть долучений до архіву конференції. — На пропозицію італійської делегації розглядано ноту републиканського українського уряду Петлюри, протестуючу проти участи делегації совітської України в конференції. Рішено не предкладати політичній підкомісії політичних домагань ангорського уряду та постановлено, що політична підкомісія займеться точками болгарського меморіялу, які відносяться до справи доступу Болгарії до Єгейського моря і охорони болгарських меншостей в Греції, Югославії і Румунії. — Л. Джордж запропонував, щоби політична підкомісія вислухала також Стамбулійського, при чому згадав про його становище в часі війни, через яке Стамбулінському прислугує всяке попертя.

Не буде розриву.

Російську відповідь передав дня 11. ц. м. особисто Чічерін. При доручуванню ноти вивязалася між ним і Сканценом довша розмова. Відповідь має бути того рода, що не буде причиною розломy.

З економічної підкомісії.

Віцеміністер Штрасбургер висловився так про роботу економічної підкомісії. Ухвали підкомісії не мають рішаючої форми, тільки поручення. Генуенська конференція поручила державам скасувати прогібіційні і реґляментаційні системи ввозу та вивозу і висказалася проти ріжниць в трактованню поодиноких держав. Слід замітити, що Німеччина заявилася проти виріжнювання поодиноких держав і заповіла знесення всяких заборон вивозу і ввозу. З того становища виходить конечність припинити економічні бойкоти. Головна дискусія торкалась справи клявзуль, найбільшого упривілейовання, яку всі трактати загально признають конечними. Свободи торговлі боронили в часі нарад репрезентанти Англії, Японії, Голяндії і Італії. За удержанням реґляментації заявилися Швайцарія, Чехословаччина, Румунія і Сербія. Загально слідне прямування до повороту до передвоєнного стану в економічних відносинах.

Експльоатація російської нафти.

З італійських кругів зачувати, що переговори в справі участи Італії в експльоатації російських нафтових жерел ведуться на тій підставі, що Італія має дістати означену процентову участь в експльоатації.

До Генуї прибули знову численні нафтові експерти. В найблизшім часі має відбутися конференція представників нафтових інтересів Англії, Голяндії і Росії з метою заключення відповідної умови. Говорять про намір віддати весь район Баку і Грозний спілці Royal Dutch Comp. з застереженням 20 проц. продукції для російського ринку.

Боротьба з епідеміями в Росії.

На нараді запрошуючих держав обговорювано справу боротьби з епідеміями в Росії. Признано, що ця справа є одною з найважнійших проблем для санітарних відносин Европи. Розвязка цеї проблеми є підставовою умовою відбудови повоєнної Европи.

Нова конференція потрібна.

Берлінський „Форвертс" доносить з Генуї про компромісову акцію Л. Джорджа, яка іде в тім напрямі, щоб арт. 7 вилучити з дискусії і дефінітивне полагодження тої справи полишити новій конференції. Це значилоб, що й мировий пакт не буде рішений в Генуї, а конференція буде відложена після полагодження російської справи.

Америка обстає і не змінює свого становища.

З Вашінґтону доносять до Льондону, що на останнім засіданню кабінету висказано загальний погляд, що становище, заняте в Генуї аліянтами, годиться з політикою Зєдинених Держав. Висловлено надію, що в Генуї наступить таке розвязання всіх питань, яке американський уряд буде в змозі приймити. Далі підчеркнено ще раз, що принціпи, на яких було би можливе піднаття зносин між Росією і Зєдиненими Державами, останутъ незмінені. Згадано рівнож, що в Генуї не сталося нішо такого, що примусило би Зєдинені Держави до зміни становища. Зєдинені Держави держатимуться дотеперішного становища навіть тоді, коли би Генуа не принесла сподіваного розвязання.

Білоруський меморіял відкинений?

Кореспондент „Газ. варшавскої" доносить з Генуї, що всупереч попередному донесенню меморіял Білорусинів відкинено і не доручено до політичної підкомісії.

Вражіння російської відповіди.

З англійської офіціяльної сторони доносять, що не знати, яке становище супроти російської відповіди займе Франція. Російський меморіял розслідить політична підкомісія. З італійської сторони висказують опінію, що відповідь на російський меморіял була би злишна а навіть шкідлива з причини його політичного характеру. Одначе є дві точки, що заслугують на розслід. Перша, що Росія хоче визнати дрібну власність, в чім можна добачувати визнання приватної власности взагалі. Є надія, що Росія покажеться схильною до дальших уступок. Другою точкою, що викликує корисне вражіння, є пропозиція вибрання комісії, яка розслідила би фінансові питання.

На думку англійської делегації російська відповідь надається на підставу до дальшої дискусії, особливо та її частина, в якій Росія заявляє готовість приступити до мирових переговорів.

Преса.

„Побідники і побіджені".

В статті під наведеним заголовком „Курер львовскі" з 13. с. м. бідкається на скріплення становища Німеччини на міжнародній арені, успішність німецької дипльоматії, яка послідовно змагає до осамітнення Франції з її трабантами і доцільне використовування в цім напрямі договору зі совітською Росією.

Німці, на думку „Курера львовского", змагають до сього, щоби при помочи російських богацтв відбудуватися, обновити свою армію, визволившись з під контролі антанти.

„А щоби Росія не вимкнулася з під впливу Берліну, щоби була тільки його послушним знаряддям, не забули Німці і про духовну збрую, виступили в ролі посередника між Ватиканом і Москвою, загарбуючи своєчасно в свій монополь католицьку пропаганду в Росії. За посередництвом німецького клиру (з виключенням француського, польського, бельгійського) промовлятиме католицизм до містичної душі російського мужика, навчаючи його замісць любови, ненависти до своїх сусідів, формуватиме настрій і атмосферу майбутньої пімсти" („К. Л. очевидно", є тої думки, що любови до сусідів можуть навчити тільки польські ксьондзи! — Прим. Ред.)

"Знаменна річ, що так Росія як Німеччина, викликуючи щораз нові, щораз більш дражливі тертя в лоні коаліції, підчеркують ясно і постійно охоту до співпраці не лиш з т. зв. фільогерманським англійсько італійським бльоком, але й з Францією та Америкою, скидаючи з себе відповідальність за зірвання і запевнюючи собі свободу ділання супроти Англії, яка могла би надто розростися і стати для них невигідною, а яка сьогодня є їхнім головним знаряддям. В тій цілій грі режісери потрафили зручно підготовити терен, вплітаючи в сіть інтересів і підприємств найбільш впливові особи, запевнюючи собі таким чином попертя і відповідно визискуючи факт, що паном і диктатором Европи є сьогодня чоловік, в якого родиннім домі на-

почеснім місці висів портрет Біс марка!

Є певні, що поміч Л. Джорджа принесе їм багато.

Німецько російська акція в Генуї є всесторонно скомплікова, обі делеґації доповнюються і працюють одна для одної.

Останнім приміром сього справа меморандум до совітів. Росія отягається з приняттям. Німці обіцюють вплинути на неї в примирливім дусі і за цю обіцянку вертають в склад комісії відбудови Росії, з якої після Рапалльо їх усунено.

Ізоляція Франції зробилася подекуди фактом. Не змінять сього облудні заперечення Л. Джорджа. Наглядно відсунулися від неї теж Чехи, не вагаючись у виборі. Якщо Франція не схоче зривати з Англією, якщо схоче заховати позори порозуміння, буде змушена посвятити інтереси Бельгії.

Найслабші впадуть жертвою, сьогодня вже можна це вичитати між стрічками французьких ґазет".

Вкінці „К. Л." сповідається: „Найгірше і найтраґічнійше представляється роля Польщі, якої підстави істновання підкопують, зрадливо викрадають союзників, відбирають впливи на Сході, стараються зменшити границі. (Ах, ті Німці! — Прим. Ред.)

Якщо останні телеграми покажуться правдивими, а погроза Л. Джорджа непохитна, побачимо небаром Німеччину і Росію на пленум конференції в ролі суддів польських східних границь. Чи найдемо тоді союзників? Чи Франція не зажадає від нас „малої посвяти" в користь міжкоаліційної єдности?"

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Католицька пропаґанда на Сході.

Пражська „Трибуна" пише, що небавом має удатися до совітської Росії католицька місія, зложена з Чехів, Німців і Італійців. Вислання цьої місії стоїть в звязку з конвенцією, підписаною недавно Ватиканом і совітами. Місія прибуде враз з поживою, дарованою папою для голодуючих. Згаданий денник довідується також, що совітський уряд домагався, щоби Ватикан не висилав до Росії місіонарів Англійців, Французів і Югославян.

Ґенуенський кореспондент „Petit Parisien" доносить, що поміж совітським урядом і Ватиканом заключено досі дві умови.

На основі першої умови, підписаної кардиналом Гаспарі і Воровским, совітська республика поділена на три области. В Петроградську область будуть допущені Редемппористи, в Московську — Єзуїти, в Одеську — Братя Божого Слова.

До часу, доки відносини поміж совітським урядом і Францією та Бельґією будуть невияснені, католицькі місіонарі цих держав не будуть допущені до совітської держави.

Другу умову заключено з ґенералом чину Єзуїтів. В ній містяться подрібні умови допущення Єзуїтів до совітської Росії.

Згаданий часопис додає, що коли Ватикан в справі приєднання Сходу до католицизму брав давнійше під розвагу в першій мірі польських місіонарів, то тепер закинув ту думку, мабуть тому, бо набрав переконання, що польські місіонарі тільки попсували би справу.

Фраґменти лихоліття.

I.

Заборона основання філії „Союза Українок" в Ходорові.

Starostwo w Bóbrce.
L. 7440.

Bóbrka dnia 18. kwietn'a 1922.

Do
Pani Stefanji Krwawyczowej
w Chodorowie
założycielki Sojuszu Ukrainek.

Odnośnie do wniesionej prośby o zezwolenie na utworzenie filji Sojuszu Ukrainek w Chodorowie, zakazuję rozpoczynania działalności tego Towarzystwa, aż do uzyskania definitywnego zezwolenia Województwa.

Starosta
(підпис нечиткий).

II.

Заборона основання Кружка У. П. Т. в Дулібах.

Starostwo w Bóbrce.
L. 7909.

Bóbrka dnia 24. kwietn'a 1922.

Do
ks. Teofila Pryjmy
w Dulibach.

Województwo reskryptem z dnia 6. kwietnia 1922 L. 6001|1|3 ex 1922 na mocy §. 6 lit. a) ustawy z dnia 5. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 66 nie zezwala na zawiązanie tego Stowarzyszenia, ponieważ niema dostatecznej rękojmi, że działalność Stowarzyszenia obracać się będzie w granicach przewidzianych projektem statutu.

O tem Wiel. Ks. zawiadamiam.

Starosta
Zarzycki.

Шевченківські свята.

Станиславів.

Шевченківський концерт учениць жіночого семінаря СС. Василіянок удався в повіті гарно, подібно як і минулого року. Численний жіночий хор так силою і певністю голосів як зіспіванням і точністю виконаня перевисшає безумовно прочі станиславівські хори, певно тому, що провід його спочиває в руках фахової учительки співу п-ні Заморової. На програму хорових точок зложилися: Ос. Залеського: Учітеся, Мендельзона: Човен (з підложеним текстом Гребінки), Ів. Левицького: Стрілецькі пісні та „Заповіт" в гарм. Кошіца. Двоспіви: Степового Вечір і Лисенка Баркаролю відспівали зовсім удачно (здвоєний сопран і альт), учен. Вірстюківні, Скочдополівна і Дворянин. З інструментальних точок краще вийшло фортепянове ... Ліцю Гонцей (Зентарського: Думка і Годарда: Ластівки) дві прочі випали слабше, може не з вини виконавців, як з причини „тропічної" спеки в салі виповненій поза береги публикою. Дві деклямації (Коропецька і Мельницька) та вступне слово (Скочдополівна) опрацьовані і виголошені дуже гарно, як також повне гарних думок і овіяне поетичним летом закінчення проф. Гаврилової доповнили програму сего симпатичного свята, уладженого чистими молодечими душами в память великого ґенія.

Сколє.

Дня 30. квітня б. р. відбулося в Сколім заходом місцевої філії тов. „Просвіта" Шевченкове Свято, в склад якого ввійшли святочна промова, виголошена головою філії д-ром Ст. Дольницьким, дві деклямації „До Основяненка" і „Суботів", виконані пп. М. Линовською і О. Мосорівною, три продукції мішаного хору під управою п. Ів. Гребеняка, і вистава драми І. А. Тогобочнього п. з. „Мати Наймичка", під режісурою п. Т. Цогли. Свято, устроєне виключно місцевими силами в гарно прибраній салі місцевого міського уряду, випало незвичайно гарно, поодинокі хорові точки, мимо великих трудностей в згуртованню хору, були виконані завдяки невсипучій праці діріґента бездоганно, обі деклямації подобалися загально, а найсильнійше враження зробила на присутних знаменита гра аматорів, між якими вибилися на перше місце п. А. Гладкий (Трохим), п а Од. Мосорівна (Марина), п. М. Заяць (Хведір) і І. Бандурович (Марко). Рівнож і прочі ролі були виконані вдатно і зі зрозумінням річи.

Виповнена по береги саля лунала від бурливих оплесків по кождій точці. Свято закінчилося відспіванням національного гимну. Чистий дохід в квоті 43 000 мп. розділено поміж фонд „Учітеся" і місцевий сирітський захист, який знаходиться в дуже важкім матеріяльнім положенню.

Конюхів пов. Стрий.

Дня 30. IV. с. р. відсвяткували Конюхівці концертом 61. роковини смерти Шевченка. Конюхівський хор має вже свою традицію. Колись за о. Полянського уряджувала собі що неділі молодіж аматорські виставки та концерти. Опісля по його відході настав застій, аж тепер по приході о. К. Петрушевича нагадали собі Конюхівці свої традиції. Вже 23. IV. с. р. виступав в Стрию на великім народнім концерті конюхівський хор під управою п. Боднара і викликав одушевлення, а тепер знова у себе на селі уладили концерт, якого не повстидалобся не одно повітове місто. Мішаний хор відспівав „Заповіт", мужеський хор Степенка „Прометея", знова хор міш. знаменито „Орися ниво". Прегарно випав дует двох дівчат „Пливе човен". До сього долучились удатні дві деклямації, хлопця і дівчини і гра на фортепяні сина о. Петрушевича. Вступне слово сказав делеґат філії „Просвіти" зі Стрия. Хор той під надзвичайно умілою управою зятя о. П. Боднара дасть себе певно почути знова в инших місцевостях. Є повна надія, що піде і ширша просвітна робота, бо Конюхівці се елемент інтеліґентний і патріотичний, а о. Петрушевич з цілою родиною і місцевий учитель п. Решетили взялися щиро до праці.

Дописи з краю.

Новосілка пов. Підгайці.

Віднова культуно-освітного життя.

З відновленням читальні „Просвіти" в жовтні м. р. зачинає поволи відновлятися і просвітне життя в Новосілці. Виділ читальні зібрав чимало книжочок між тутешньою інтеліґенцією, запренумерував усі українські часописи. Уложив цикль популярних відчитів з ріжних областей знання. П. Василь Камянський, упр. школи, виголосив кілька цікавих викладів про лічення худоби.

Громадяне забажали оснувати кооперативу. О. Дурбак поучив, як належить братися до діла, та пояснив ціль і історію кооперації. Зацікавлення було велике. Виділ спровадив статут і старається діло довести до кінця, одначе стрічається з великими перешкодами: брак льокалю та фахових людей. Шкода, що в Підгайцях і досі нема кооперативи, хоч давнійше була, належалоб її лиш відновити і людей чимало там найдеться з потрібним образованням, а то в Новосілці відповідне булоб заснувати лиш її філію.

При читальні завязався аматорський кружок, який щиро взявся до роботи. В січни виставлено: „Заручини по смерти", в лютім два рази: „Ой не ходи Грицю" і „За сиротою, Бог з калитою". Дохід з вистави ледви покрив видатки а це ізза браку відповідного льокалю (вистави відбувалися в стодолі о. Апол. Осадци, навіть в найбільші морози). При так поганих відносинах не можливо булоб дати ані одної вистави, аж завдяки п. Камянському, який відступив читальни свою хату, що правда тісненьку, але є де зійтись на проби та примістити бібліотеку. Подарував також декорації і чимало книжочок і за так великі дари складає йому читальня сердечну подяку.

Замітне є зацікавлення книжкою, яке зростає з дня на день, так що тепер треба три рази в тиждень позичати. Вже дається відчувати брак нових книжок, на жаль доходи з вистав та вкладок так малі, що крім маленьких брошурок годі щось більше купити. Тепер числить бібліотека до 300 книжок, яку веде взірцево місцевий учитель п. С. Лотоцький. В лютім відбувся концерт „Просвіти". Голова чит. о. Осадца доложив усіх старань, щоб концерт випав величаво. Дохід з концерту вислано на „Дар. Просвіти". Читальня занялася також колядами на „Рідну Школу" і зібрано около 20.000 мп., чи не найбільше з усіх сіл Підгаєччини.

Богородчанщина.

Тягнуть данину.

Дня 29. квітня ц. р. прийшов у село Ляхівці цілий урядничий апарат скарбового інспекторату з Богородчан в асисті чотирьох жандармів, щоб стягнути данину і вишукати тих, що аґітують проти неї. Найбільш підозрілим показався їм селянин Микола Цюкенда, діяльний за часів української влади громадський комісар, бо до него першого вступили. На запит, чому він не платить данини, сказав Цюкенда, що він не має гроша, що вимірено йому данину несправедливо. бо він навіть не має куска землі. Гнав бідачиско уже корову на ярмарок, та купці довідавшись, що він продає корову на вплату данини, давали йому тільки 30.000 мп. Не говорячи богато, бере поліцай кожух. Цюкенда просить, що це одинокий на цілу рідню, в нім він ходить і ним накривається в зимі, йдучи спати і прохає, щоб йому його звернули. Не слухає цего жандарм, бє Миколу Цюкенду так сильно в лице, що йому пускається кров із рота, арештує і відпроваджує до слідчих арештів богородчанського суду. Тут переводиться слідство в тій справі через 6 днів і аж на благальні слова суд випускає його на волю під тою умовою, що ніде не рушиться без відома суду. Всі Поляки, як змовились, стараються як найбільше невірних свідоцтв дати на обжалованого. Акти йдуть до дальшого урядування до прокураторії в Станиславові. Подібне діється у нас по всіх селах. Богато людей данини не заплатить, бо не має звідки, тим більше, що наш повіт є найгірше знищений воєнними подіями, а експозитура відбудовує лише „swoich".

Копичинці.

З останніх подій.

Дня 2. мая ц. р. в передодень конституції зачало військо розкватироване в Копичинцях на спілку з місцевою поліцією домагатися від дирекції „Народного Дому", щоби вона відчинила стрих під загрозою, що розібють самі замки. Дирекція ключів не видала, та за це рано дня 3. мая довідалася, що двері на стрих в Народнім Домі розбиті. — Хто розбив, годі знати, бо в Народнім Домі закватериване військо. Тої самої ночи повибивано шиби в меш-

наню директора Нар. Дому п. Стефана Сафіяна. Поліція сього певно не знайде.

В ночи з 2, на 3. мая ц. р. налїпили невисліджені доси людці налїпки „Tow Szkoły ludowej“ на шибах льокалю т-ва „Сільський Господар“ в Копичинцях. Дирекція того тов-а приказала наліпки познимати. Не сподобалося це дуже „кресовцям“ із цлового баталіону ч. 23, котрих команда сусідує з комнатами кооперативи „Сільський Господар“ і тому вони під проводом підстаршини дня 3. мая (конституційний в Польщі день) напали на бюра кооперативи та з криком: „k—wy syny ukraińskie, k—wa wasza mać była, ja wam wszystkim mordy porozbijam“, так що урядники, щоби уникнути чинної зневаги, опустили бюра кооперативи.

РІЖНІ ВІСТИ.

Рада Союза Народів.

ПАТ. доносить з Женеви: Засідання Ради Союза Народів дня 11. ц. м. мало характер приватний і торкалося адміністраційних справ. В тім засіданню не брав участи польський делєґат. Дискусія в справі Данціґу відбудеться в пятницю. Одержані Радою Союза Народів телєґрами, що литовська справа має бути предметом дискусії політичної підкомісії в Ґенуї, викликали в колах Ради живе здивування (?)

До Женеви прибула делєґація людности басейну Саари. Делєґація мала бути вислухана членами Ради С. Н. в справі евакуації французьких військ з басейну, одначе не могла предложити домагань місцевої людности, бо Рада виїхала була до Парижа.

Балтійські держави не признають прилучення Виленщини до Польщі.

З Ковна доносять, що Латвія, Естонія і Фінляндія мають видати комунікат, дементуючий польське донесення, будьто би ці держави визнали прилучення Виленщини до Польщі.

Умови комуністів в справі акції у Східній Галичині.

На основі донесень з поінформованих варшавських кол подає „Хвиля“, що українські комуністи і комуністична партія Польщі заключили умову в справі уодностійнення комуністичної праці у Східній Галичині. На основі цьої умови рішено получити українську комуністичну партію Східної Галичини з польською, доки Східна Галичина „входить в склад польської держави“.

Цю умову з українсько-совітського боку підписали представники центрального комітету: Фелікс Кон, Мануїльський, Шумський, з боку центр. комітету польських комуністів: Чарнявскі, Ґліньскі, Валєвскі і Брандт. Умову затвердив виконавчий комітет III. комуністичного інтернаціоналу.

Французька рада міністрів.

Дня 11. ц. м. перед полуднем зібралася в міністерстві для заграничних справ в Парижі рада міністрів під проводом Поанкаре. Поанкаре зложив звіт з заграничної політики і подав присутним до відома зміст телєґрам з останнього часу поміж Ґенуою і Парижем. (ПАТ.)

П. А. Т. жалується на Литовців.

П А. Т. оголошує, що литовські війська виступають „щораз то більше безлично“ проти польської людности в невтральній полосі. „Ці напади—подає П. А Т.—множаться без кінця. Литовський уряд покликав річники від 1919 до 1920, беручи силою до війська молодих Поляків, замешкалих в невтральній полосі“.

На границі Бесарабії.

В останніх часах совітські нереґулярні відділи почали нападати на пограничні румунські сторожі. Супроти цього — як доносять з Букарешту—румунський уряд видав зарядження для охорони границь Бесарабії.

Діяльність російських монархістів.

„Послєднія Новості“ пишуть, що російські монархісти приготовляють новий зїзд. Супроти того, що Німеччина не дозволила на такий зїзд на своїй території, думають скликати його до Копенгаґи, де находиться б. цариця Марія Фйодоровна.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Засіданнє субкомітету політ. комісії.

Ґенуа. (ПАТ.) Засіданнє субкомітету політичної комісії, яке мало відбутися нині пополудни, відложено до завтра передпол., щоби поодинокі делєґації мали час порозумітися зі своїми правительствами.

Інструкції французького правительства для Барту.

Париж (ПАТ.) Авас. „Еко д'Парі“ пише, що французьке правительство довідалося зі здивуванєм про усильне змагання Лойда Джорджа піддати під наради конференції політичні справи, що відносяться до середущої і східної Европи. Щоби усунути ризико ухвалення якогонебудь рішення у цій справі, вислано до Барту рішучі інструкції.

Французька преса і справа Сх. Галичини і Вильна.

Париж. (ПАТ.) 12. V. „Тамп“ критикує остро поведеннє Л. Джорджа, а головно його заходи полагодити на ґенуенській конференції справи Вильна і Сх. Галичини. „Це — пише „Тамп“ — певно більше здивувало мін. Скірмунта, котрому Л. Джордж приобіцяв, що справи східних границь Польщі не будеться розглядати в Ґенуї. Л. Джордж, на думку його прихильників робить усе, щоби запевнити щастя Европі. Чи для цієї похвальної цїли на пятому тижні випшукав нараз дразливі справи Вильна і Сх. Галичини? Для вдержання мира. головно по договорі в Рапальо не слід би витягати цих справ на конференції, в котрій беруть участь Німеччина і Росія. Для одержання від Росії ґарантії не слід було давати їм потайки в руки зручні формули, щоби показати опісля, що саме Франція помиляється. Виявляючи незгоду серед союзників, Л. Джордж заохочує так совіти до шантажу. А ґенуенська конференція, кінчить „Тамп“, не має права радити над справою Вильна і Сх. Галичини, бо ці справи належать до Союза Народів.

М. антанта і Польща в справі Сх. Галичини.

Ґенуа (ПАТ.) Вчера поп. відбулося засідання шефів польської делєґації і держав м. антанти при участи мін. Скірмунта, Бенеша і Нінчіча. Радили над ухвалами онодішного засідання пяти запрошуючих великодержав відносно предложення політичній підкомісії справи Сх. Галичини, Литви і мадярських меншостей. Усталено, що Польща і м. антанта виступатимуть згідно з уложеною спільною тактикою.

Поворот Бенеша.

Прага (ПАТ.) По донесенням часописів. през. д-р Бенеш верне з Ґенуї 20. мая.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашне число (66) „Громадського Вістника“ з д. 13. мая б. р. сконфіскувала прокураторія за один уступ в дописі „Повіт Снятин“ та за кінцеве речення новинки „Конституція 3-го мая в Козовій“. (29).

— **Пригадується Львівській Громаді,** що в неділю, дня 14. ц. м. о год. 12. в полудни відправиться помінальне Богослужения за бл. п. Олександра Мишуґу, в якім проситься взяти греміяльну участь.

— **Історія України на індексі.** В українській книгарні в Станиславові поліція заборонила продавати Історію України проф. Грушевського, мовляв — це заграничне видання, яке не має в Польщі дебіту.

— **Надужиття на головнім двірци у Львові.** Дня 6. ц. м. о год. 7. рано при особовій касі ч. 6. купувала Катерина Захаришин білєт до Городка. Касієрка видала білєт і решту з 1000 мп., одначе стягнула з тої решти 150 мп. на „цеґєлку на будовен скарбніци ржечпосполітей польскей“. Інтересована К. З. запротестувала проти цього насильства, віддала касієрці посвідку на 150 мп. за „цеґєлку“, домагаючись звороту повної решти. Тоді розлощена касієрка стала лаяти інтересовану останніми словами, що не надаються до повторення, забрала білєт, решту і „цеґєлку“, кинула інтересованій 1000 мп. і не хотіла їй продати білєту. Через те інтересована не могла вже відїхати найблизщим поїздом і мусіла ждати у Львові на найблищий поїзд до вечера. Що на це Дирекція залізниць?

— **З хроніки бандитизму.** На почті в Заболотові вкрали недавно злодії пів міліона марок. — На Снопківській вул. у Львові напав ононі вечером на властителя реальности М. Мека бандит та побивши його важко палицею, зрабував йому пів міліона і втік. — У Варшаві вбив хтось на вул. Великій 24-літну Анну Мєщакову, пхнувши її ножем.

— **Страйк фармацевтів,** між якими є також чимало Українців, тревас далі завдяки впертости властителів аптик, які не годяться на слушні по більшости домагання фармацевтів та віддають в часі страйку роботу нефаховим людям, що є не згідне з законом і може пошкодити побираючим ліки. В Тернополі страйк сліквідовано, прийнявши умови фармацевтів.

— **Театр „Бесіди“ в Дрогобичі і Стрию** дає лише по дві вистави, а саме: в Дрогобичи (саля кіно „Олімпія“) в понеділок, 15. мая „Циганська любов“, романтична опера Лєгара і в вівторок, 16. мая „Продана наречена“, комічна опера Сметани; в Стрию (саля „Нар. Дому“) в середу, 17. мая опера „Продана наречена“ і в четвер, 18. мая опера Штравса „Барон циганів“. Білєти продає „Нар. Торговля“.

— **Нині в театрі** другий раз „Надія“, соціяльна драма Гаєрманса, в неділю попол. опера Аркаса „Катерина“, вечером комедія Молієра „Тартюф“.

— **Звертаємо увагу П. Т.** наших читачів на оголошення фірми Кернер, Трибунальська 6. XX. 1—1

Відозва!

Діти! Зроджені з людської любови і з людського болю до життя — хочуть в тім життю крихітки щастя. Безжурного сміху, теплої одежини, трохи страви, сонця, ясної кімнати і науки у формі забави чи забави у формі науки. І українським дітям се належиться! І дати се хотілиб ми усім українським дітям — коби був гріш у нас! Бо у родичів тих дітей, якими ми по захоронках піклуємося — багато того гроша нема. І у нас його нема! У нас є лиш добра воля гріш, який нам пожертвує жертвенна суспільність, використати до сеї цїли. Тому ми уряджуємо дня 14. мая 1922, у неділю, по усіх церквах збірку на сю ціль.

А до краю відзиваємося з просьбою — свято Вознесення Господа Ісуса призначити на день Української Захоронки. Вся земля стоїть тоді у цвіті — що держачи високо свої гарні головки — сміються здоровим розвоєм! Нехай і людські цвіти — діти носять на своїх рожевих устах сердечний сміх і ясні головки нехай високо несуть огріті світлом любови народу. Задержуючи із збірки того дня головну пайку на захоронку у себе, просимо не забути і на дітий робітничих і міської служби. За гріш ми далі послужимо доброю радою і моральною поміччю при оснуванню захоронки у Вас.

Гроші просимо слати до „Дністра“ для Української Захоронки.

Від Виділу Української Захоронки у Львові:

Марія Федак, Стефанія Кульчицька, о. Леонтій Куницький.

До Українського Громадянства Східної Галичини.

Вже кілька років минуло з того часу, як багато Українців силою обставин політичного характеру були примушені еміґрувати з Великої України: мусіли кинути Батьківщину, все майно, а багато з них і свою родину-дружину, батьків, дітей... залишити все те, чим жили, думали, що було найдорожчим на світі, що набувалося протягом довгого часу життя, школи, напруженої праці — все це прийшлося кинути, рятуючи себе від загибелі.

На щастя ми опинилися у Східній Галичині, серед наших братів Наддністрянців. Зустріли ми тут прихильність, добре відношення і щире бажання прийти нам на допомогу, чим тільки можна: велика кількість наших улаштовалася в українських установах, а українське громадянство через бувший Український Горожанський Комітет охоче допомагає нам одягом, білизною, через „Фонд вдів і сиріт“, через Українське Краєве Товариство“ охорони дітей і опіки над молодіжю, допомагає грішми нашим дітям; поступають також жертви від приватних осіб грішми, споживчими продуктами і т. п.

Такі умовини життя, коли жиєш серед рідного оточення, чуєш рідну мову, маєш можливість поділитися своїм горем і зустрінути співчуття, допомогу і т. и. — ці умовини життя надзвичайно полегшують наше тяжке моральне і матеріяльне становище і обовязують бути глибоко вдячними за все добро, що ми отримали від прихильного до нас українського громадянства.

Але не однією жертвою українського громадянства ми хотіли би жити... Ми не жебраки, що стоять з простягнутою рукою. Хоч наше становище тут тимчасове, ми прагнемо орґанізаційного життя та орґанізації праці, яка би нас утримувала. Ми орґанізувалися в „Українське Товариство допомоги еміґрантам з Великої України“ у Львові, яке улаштовує робітні (шевську, кравецьку, вишивок), робітничі артелі, бібліотеку, театральну дружину, артистично малярську студію, лікарську допомогу у Львові та Винниках, бюро праці, яке примішує своїх людей на посади і т. д.; все це робиться з метою лягти як найменшим тягарем на місцеве громадянство. Але не все в нашій силі перевести так добре, щоби стати на свої власні ноги. Незатвердження статута нашого товариства не дає можливости (через відсутність концесій для майстерень, театральної дружини і т. и.) стати нам твердо і цілком на самостійні ноги. Ще літо ми сяк так проживемо, колиж настане зима, голод знов гляне нам у вічі і тяжке тоді буде наше голодне і холодне животіння. Щоби запобігти такому майбутньому нещастю, ми ще раз звертаємося до українського громадянства, аби воно допомогло нам у нашій орґаніза-

ційній праці чим можна: грішми, продуктами споживчими, одягом і білизною, — і щоби приймало членів нашого товариства на посади. Серед нас є багато культурних робітників: педагогів, мистців, правників, лікарів, артистів, вчених бухгальтерів, студентів вищих шкіл і звичайних робітників. Ми хочемо стати по перше на шлях організованої, по друге — хочемо присвятити також і справі злиття і взаємного підсилення культур двох рідних країн, що довший час розірвані на дві частини. Просимо свідоме українське громадянство нам в цьому допомогти. Ми сього галицькому громадянству ніколи не забудемо!

Жертви поки що приймаються в канцелярії Товариства, Львів, Руська 3, II. поверх Секретарем або Скарбником Товариства що дня від 10—1 години, або від 5—7 по полудні, а також в Редакції „Громадського Вістника“ в редакції „Землі і Волі“, або в Товаристві „Дністер“.

Львів, дня 12. травня 1922 р.

Професор Леонід Білецький — голова Товариства, *Гр. Деркач* — член — секретар.

*

Ми певні, що положення наших братів не є безвихідне. Правильна міцна організація зробить все. Спільними силами нашими ми ще спроможні взяти на себе обовязок удержання наших емігрантів з Великої України. На днях появляться з боку Комітету точно зясовані вказівки, кудою має піти праця громадянства. На ці вказівки звертаємо увагу. Але вже тепер належить призадуматися над способами і засадами допомоги так, щоби безумовно врятувати наш капітал у людях, між якими находяться одиниці з великими і заслуженими іменами.

Гарячо поручаємо організацію допомоги цілому нашому громадянству; сподіємося, що тут заговорить серце, бо у нашім випадку одиноко розумна і справедлива буде мова серця.

Президент Юліян Романчук, Радник Олександер Барвінський, О. Пралат Леонтій Куницький, О. В. Лициняк, Д-р Степан Федак, Д р Володимир Бачинський, Д-р Василь Щурат, Д р Кирило Студинський, Д-р Лев Ганкевич, Антін Гладишовський, М. Галущинський, Д-р Лесь Кульчицький, Любомир Рожанський, Омелян Саєвич, Ярослав Колтунюк.

Рух в українських товариствах.

Загальні Збори Руської ремісничо-промислової бурси у Львові.

(Причинки до віднови міщанського стану).

Дня 26. марта 1922 р. почалися, а 31. марта 1922 р. продовжалися Загальні Збори сеї так важної інституції. В зборах взяло участь 40 членів Бурси, майже виключно з кругів наших промисловців і ремісників, коли до недавна ще переважала все на загальних зборах інтелігенція з поза тих кругів.

Збори отворив голова бурси о. сов. Евзебій Бачинський згадкою про померших членів і добродіїв бурси, а з них передовсім про заслуженого многолітного голову бурси дир. Василя Нагірного, дальше про Івана Кивелюка та про одного з найбільших добродіїв бурси, а саме артиста Олександра Мишугу, за якого жертву набула бурса перед війною реальність при вул. Ходоровського.

Після ствердження додержання формальностей в скликанню загальних зборів і покликанню на секретаря зборів п. д-ра Ст. Біляка зложив о. голова звіт з діяльности бурси в мин. році. В 1921 р. користало з приюту в бурсі 33 питомців, з тих більшість за низькою доплатою а 4 питомці зовсім безплатно. Всі питомці були заняті у фабриках, у ремісників, згл. в торговлях.

Більшої скількости питомців не могла бурса приняти з браку приміщення і фондів на їх удержання. Лікар п. д-р В. Куровець давав питомцям безплатну лікарську поміч, а ректорат Духовного Семінаря розвинув над питомцями бурси моральну опіку. Грошеві жертви вплинули щедро від наших фінансових інституцій, як „Народна Гостинниця“, „Горожанський Комітет“, „Земля“, „Земельний Банк гіпотечний“, „Відбудова“, „Народна Торговля“, „Зоря“, Краєвий Союз кредитовий“ і „Союз господарських спілок“, та від поодиноких громадян. Усім тим опікунам і добродіям, яких поіменно на загальних зборах вичислено, зложив о. голова щиру подяку, як також підніс неоцінимі заслуги п. отамана Івана Бачинського на становиску касієра і господаря бурси.

На внесок контрольної комісії уділено Раді бурси абсолюторію.

З черги приступлено до вибору голови і 3 членів Ради бурси в місце вильосованих членів. На внесення п. П. Карпяка вибрано через аклямацію на ново головою о. сов. Евзебія Бачинського, під якого проводом бурса щораз краще розвивається. Членами Ради вибрано дотеперішних членів Ради, а саме п. Івана Вовка, проф. Михайла Коця і д ра Ст. Біляка, заступниками членів Ради пп. Станислава Лаврова і Івана Чорнія. До Контрольної Комісії вибрано пп. Ференцевича С., Кучику Д. і Березовського А. До складу Виділу належать ще крім згаданих пп. Стефанівський Михайло заст. голови, от. І. Бачинський касієр і госп. бурси, д-р Куровець І., Петрів Денис, Карпяк Петро, Залеський Микола.

Найцікавійшою частиною загальних зборів була дискусія, яка дала доказ, що львівське міщанство, а з окрема його промислові та ремісничі круги — розуміють вагу сучасної хвилі та ту роль, яка їм тепер припала.

П. Теодор Преторіюс, властитель слюсарської майстерні і професор промислової школи, підніс потребу як найбільше образованого стану ремісників і промисловців в нашім народі і тому заявився, щоби до бурси принимати питомців з відповідним образуванням, пр. з покінченими кількома ґімназійними клясами, або принайменше виділовою школою.

П. Станислав Ґорчинський заявився рівнож за як найкращим фаховим образуванням українських ремісників, бо лишень тоді видержуть конкуренцію сусідів.

Радить уможливити українській ремісничій молодіжі фахове образування не тільки в краю, але і за границею.

В тім самім дусі промовляли ще пп. М. Галібей, П. Карпяк, П. Сенюта, І. Кривецький, М. Стефанівський, І. Чорній, А. Оприск, М. Коць, Н. Калятинський, які всі згідно ствердили, що будучність українського ремісництва залежить від образування і здібностий будучого покоління українських промисловців і ремісників, яким прийдеться станути до конкуренції з сусідськими чи заграничними спітоваришами.

Тому обовязком бурси буде не тільки дати харч і приміщення питомцям термінаторам, але й фахове образування, посилаючи українську молодіж до всіляких фахових шкіл у Львові, покликуючи до життя при бурсі курси висшої загальної і фахової освіти, уможливляючи своїм питомцям образовання за границею. Згідно підносили всі бесідники, що до промислу й ремесла треба віддавати як найспосібнійших хлопців а не тих, що не надаються до вищой науки в середних школах, як се до тепер бувало.

Здоровою й доцільною була гадка п. П. Карпяка, щоби кождий український ремісник виховав принайменше одного сина в своїм власнім ремеслі, даючи йому при тім якнайвище фахове образування в своїм ремеслі. Такий звичай з великою користю практикується в Німеччині.

Слушно піднесено також в дискусії, що багато української молоді, спосібної до ремесла, не має потрібного шкільного підготовання в наслідок стану шкільництва по наших селах. Обовязком бурси буде дати такій молоді передовсім доповнення шкільного образування і то перед або в часі термінування.

Перед бурсою стануло отже завдання стати поважним чинником у віднові і розвитку міщанського стану, українського ремесла і промислу. Ствердив се також у своїй кінцевій промові голова о. Бачинський і слушно заявив, що до цього великого завдання треба активного підпертя цілого нашого громадянства, а в першу чергу українських ремісників, як найбільше інтересованих в розвитку свого стану.

Одним з найбільших завдань бурси є поставити на площі, яку Товариство має при вул. Ходоровського будинок, що давав би приміщення принайменше 100 питомцям.

До здійснення того пляну буде могло причинитись з одного боку щасливе розвязання справи фундації бурси в Свидовій, а з другого фінансова поміч громадянства. Тому кождий громадянин, розуміючий вагу міщанства в розвою нашої нації, повинен як найскорше стати членом бурси і переслати вкладку, означену на рік 1922. на 1.000 мп. річно до Краєвого Товариства Кредитового у Львові вул. Домініканська ч. 11. на вкладкову кн. ч. 211. із зазначенням цили посилки.

Д-р Степан Біляк.

Зі спорту.

В неділю, дня 14. мая ц. р., приїзджає з Перемишля „Сянова Чайка“. І. дружина „Чайки“ зведе мячеві змагання з І. дружиною „України“ о 5. год. попол. на площі „Сокола-Батька“. „Сянова Чайка“, яка ще перед війною займала перше місце між нашими мячевими дружинами, доповнила ще в останнім часі свій склад найкращими силами. „Україна“ докладає й зі свого боку всіх старань, щоби гідно опертися грізному противникови. Вислід побачимо в неділю. (л.)

ЖЕРТВИ

Рідна Школа.

Амат. Кружок при чит. „Просвіти“ з Базарі 1320, уряд парох. в Глубокім 1890, чит. „Просвіти“ в Ліску 2170, Кружок У. П. Т. в Радехові 50.000, о. Е. Левицький 1580, Кружок У. П. Т. в Бережанах 2130, о. Ю. Фіцалович 2700, о. М. Мулицький 5701, І. Ющишин 9325. інж. М. Безпалко 5500, філія тов. „Просвіти“ в Стрию 60.500, д-р О. Маковей 7778, М. Горбовий 8000, М. Пилипів 3722, о. П. Гарасимів 3174, о. д р К. Єрми 750, С. Бобешко 10.500, В. Данилишин 1800, Кружок У. П. Т. Бучач 100.000, Й. Буньо 4300, І. Декайло 1880, Кружок співацьких хлопців в Ніздимирі 6700, о. І. Хамчук 23.231, П. Савдик 12.080, о. А. Гуглевич 13.356, К. Малис 56.000, о. В. Фартух 1200, Л Грабіфранц-Тимчак 3220, П. Яремішин 4050, І. Когут 2730, Н. Даниш 15.442, о. І. Величко 1000, І. Цінцірук 3485, Кружок У. П. Т. Теребовля 50.000, Свістель 4241, о. І. Редчук 10.105, Н. Ґреґораш 1607, о. К. Строцький 11.057.

На Українську Університетську Молодь

Д-р Лозинський Михайло Прага 1000, дир. Саєвич Львів 2000, збірка в Павлові пов. Рогатин 2400, секція УСС. в Золочеві дохід з вечерниць 55807, збірка під церквами 7.051, решта доходу з вечерниць 5.880, збірка на листи 80.100, на які зложилися в Золочеві Вл. Антоняк 500, Балтарович 500, о. Бук 200, М. Вацик 300, Герета 100, Гаврилишин 300, М. Геречка 140, Депутат 100, Дрогомірецька 1000, Е. Заліпський 100, Влясакова 300, Вагула 100, Мандриґівна 100, Шипулівна 100, Копцюх 100, Мурович 100, Пашковський 200, Побігушка 300, Левицький 300, о. Хмільовський 400, д-р Хомінський 500, Хомінський 100, Юркевич 200, д-р Юрик 300. о. Ваврик 200, Кирилович 200, в Черсиці пов. Броди Мирон Тарнавський 1.000, Софія Тарнавська 1000, Ярослав Гриневецький 1000 Іван Ралько 1.000 і 20 літ- літрів муки; в Зашкові пов. Золочів Ф. Сидорович 500. М. Костик 230, Тимчищин 100, Бекерський 40, в Гологірках пов. Золочів Дубас І. 100, Ганець С. 100. С. Желізко 150, Н. Карпа 100, збірка в церкві 500, в Гологорах пов. Золочів Анна Ґулай 2.000, о. Г. Панчишин 500, Д. Городецький 200, П. Городецький 50, Т. Городецький 200, К. Городецька 100, К. Лоняк 160, А. Ґулай 200, І. Попович 100, С. Дубас 120, Г. Дубас 100, В. Дубас 100, М. Городецький 100, збірка в церкві 430, в Мшані пов. Золочів Олена Тарнавська 500, М. Дзюпало 500, Дельчук 200, Сказінський 150, Петришин 110, по 100 Т. Редька, М. Скочиляс, П. Петришин, О. Петришин, П. Редька, С. Петришин, В. Остапів, І. Редька, М. Редька, М. Польовий, Анна П., І. Петришин 60, Г. Гуменний 50, Яцюк 40, Редька 20.

XXII 1—1

‡

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ ВРАЗ З ПАНАХИДОЮ

за спокій душі бл. п. Полковника Генерального Штабу Української Армії

ЮРІЯ ОТМАРШТАЙНА

бувшого Начальника Штабу Корпусу С. С.

Люто вбитого невислідженою ворожою рукою в ночі з 2. на 3. травня 1922 р. в Щипюрні, відбудеться в Успенській церкві при вул. Руській в суботу 13. травня п. р. о 11 год. передпол., на яке Товаришів зброї і все українське громадянство м. Львова запрохують

1354 1—2 ТОВАРИШІ.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота 13. мая: другий раз „НАДІЯ“ соціяльна драма на 4 дії Г. Гаєрманса.

Неділя, 14. мая: попол. „КАТЕРИНА“ опера на 3 дії М. Аркаса. вечером „ТАРТЮФ“, комедія на 4 дії Ж. Молієра в перекладі В. Самійленка.

Білети продає раньше „Народна Торговля, а в день вистави від год. 10 до 12 перед пол. і від год. 2 попол. каса театру.

Збірка в користь „Українськиї захоронки“ відбудеться в неділю 14 V б. р під церквами у Львові. 1—2

Від У. С. Т. „Україна“. Засідання Виділу У. С. Т. „Україна“ назначене на неділю 14. травня 1922 не відбудеться з приводу змагань мячевих, які відбудуться тогож дня на площі Сокола-Батька. Рівночасно подаєсь до відома всім Товариствам що домівка У. С. Т. „Україна“ міститься в домівці С Б при вул. Руській ч. 20. Години урядовання Виділу в понеділок від 6—8 вечером, в пятницю від 5—7 вечером.

Виділ.

1365 1—1

Спільне „свячене“ в церковнім Брацтві св. Успенія Преч. Д. Марії у Львові, відбудеться в неділю 14. мая 1922 р. в салі „Сокола Батька“ при ул. Руській о 6 год. по вечірни. Проситься Вп. членів Брацтва як рівнож членів Ставропигії зголошуватися в канцелярії парохіяльній в урядових годинах від 10—12, 4—6 і в неділю до 10-ої. — *Управа парохії*

1—1

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

Рецензії і замітки.

Д-р Станислав Людкевич: ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ МУЗИКИ, Коломия 1921.

Після малих підручників теорії музики (катехізмів музики) Копка, Кипріяна і Ів. Левицького, писаних старими методами і досить загально, появився отсей підручник теорії музики Ст. Людкевича. З розвитком наших музичних шкіл та з деяким збільшенням заінтересовання серед молодіжи до науки музики, недостача підручника теорії музики давалася сильно відчувати, тимбільше, що давнійші підручники, які вони й не були майже вичерпані, а чужі, головно німецькі, якими переважно досі ми користувалися, тепер тяжко доступні.

Підручник Людкевича заступить хоч в части сю недостачу до часу аж спроможемося на кращий так під зглядом змісту, оброблення як і зовнішнього виду.

При писанню цего підручника мав автор до поборення багато трудностей, головно термінольогічних, тому, що фахові вислови у нас ще не вироблені, а дібрати їх не так легко. Деякі уступи чи правила подані неточно або неясно, так що самоук (бо і для нього призначує автор цей підручник) дечого не зрозуміє, або зрозуміє хибно. Пр. уступ 6: Інструментацію краще пояснити, що це наука про музичні інструменти та умілість вживати і зіставляти їх взаїмно при писанню орхестральних а також сольових інстр. творів. Уст. 11. Треба було пояснити, звідки взялося означення цілого такту C; дальше: тон мельодії звемо цілою нотою, місто: тон мельодії означуємо знаком, який називаємо цілою нотою. Не пояснено також, коли пишеться при нотах хвостик в діл, коли в гору. Уст. 33. Andantino не легким ходом, а хиба скоршим ходом. Уст. 45. треба було пояснити, чому назви тонів пишемо латинською азбукою. Уст. 59. Слово лад відповідає тонації а не ґамі. З огляду на це, що вже при будові ґам потрібне знання віддалень (інтервалів), повинен уступ про інтервали попередити уступ про творення ґам. При акордах не сказано нічо про їх роди.

Кромі ще деяких неточних назв або недокладних пояснень (касів ник. тризвін, Passacaille і Chaconne належать все таки до танкових форм еспанського згл. італійського походження, варяції місто варіяції, затакт Auftakt) місто передтакт, Choral, — це не тільки церковна пісня, — Falset, і т., котрі хоч видаються малими, то все таки повинні бути справлені при слідуючім виданню, підручник представляється так під зглядом укладу як і зовнішньої форми зовсім симпатично. Всякий, що возьме його до рук, згадає певно з вдячністю про автора як також накладню „Загальну книгозбірню“, котра відважилася серед таких непривітних обставин для видавців і накладчиків піднятися цеї праці.

При тій нагоді мушу завважити, що музична термінольогія у нас ще досі не усталена. На мою думку цею справою повинна занятися окрема комісія при Наук. Тов. ім. Шевченка та покласти вже раз кінець скривленим та невластивим музичним висловам.

Ос. Залеський.

Записки.

Отворення III Виставки картин Олекси Новаківського. В пятницю, дня 12. мая ц. р. о 10. год. перед полуднем відкрито третю з ряду виставку картин *Олекси Новаківського*. — Поверх 150 експонатів виповнило три кімнати приватного помешкання артиста при вул. Земялковского ч. 2. Найшлись тут річи з первопочинів мистецької карієри артиста поруч картин, на яких не присохла ще краска. В 50-літні роковини своїх уродин дав нам артист по можности повну ретроспекцію своєї 30-літньої мистецької праці, в якій дозволяє зорієнтуватися катальоґ з датами при поодиноких картинах. З тим то катальоґом в руці позволимо собі в найблищих днях на ширший огляд виставки і оцінку 30 літнього мистецького надбання Олекси Новаківського. *М. Г.*

Виставка „Гуртка Діячів Українського Мистецтва“ у Львові.

Дня 9. ц. м. відбулося перше засідання тимчасового жірі виставки в яке входять: проф. Холодний, як голова Гуртка, архитект О. Лушпинський, як містоголова, ред. М. Голубець і арх. В. Січинський, як секретарі, та п. П. Ковжун, М. Осітчук, С. Тимошенко і М. Федик, як члени. Жірі розглянуло і вибрало на виставку надіслані праці: М. Анастазієвського, Путовича, Б. Ковжуна, В. Крижанівського, Р. Перфецького, С. Тимошенка, П. Харкова і П. Холодного. Дня 10. і 11. ц. м. відвідала президія „Гуртка“ артистів І. Труша і О. Новаківського, з яких другий, помимо власної виставки, згодився взяти участь у виставці „Гуртка“ кількадесятьма експонатами, які в порозумінню з артистом вибрано на місци. Артиста І. Труша не застала Президія дома. Кромі артистів, які уже надіслали свої праці на виставку, заповіли свою участь пп. артисти: Л. Гец, А. Коверко, Олена Кульчицька, Ольга Кульчицька, О. Лушпинський, М. Осінчук, В. Січинський і другі. Крім цього секретаріят навязав контакт з артистами: Архипенком, Грицаєм, Іванцем, Куриласом, Пежанським, Горняткевичем, Подушком, Івасюком, Колцуняком, Панкевичем, Сорохтеєм, Северином, Паращуком і другими. На всякий випадок отворення виставки, якого технічні вимоги потребують тижня часу, відтягається недостачю льокалю, Виділ Наук. Тов. ім. Шевченка, якому „Музейна Комісія“ зложила свою ухвалу, на онодішньому засіданню вирішив знова звернутися до неї, тим разом з предложенням позитивного вирішення того негайного питання. Секретаріят сподіється, що при сприяючих умовах удасться йому відкрити виставку уже з кінцем мая.“

Виставка Олександра Архипенка в Берліні.

В квітні ц. р. устроїв геніяльний український плястик-новатор *Олександер Архипенко* в сальонах Фріца Гурліта в Берліні десяту ретроспективну виставку своїх скульптур, скульптомалюнків, рисунків, акварель і літографій. Виставка відбилася головним відгомоном в мистецькій пресі усіх шкіл і напрямків. Абстрагуючи від згідности чи незгідности з прийомами Архипенка, опінія усіх мистецьких кол Европи бачить в ньому упрямого і щирого пошукувача нових шляхів в майбутнє.

Українська музика у Відні.

З приводу Шевченківського концерту, який відсвяткувала українська громада на прикінці квітня, читаємо у „Нає Фрає Прессе“ з 28. квітня ц. р. „Чельові варіяції *Василя Барвінського* зраджують поважне змагання і уповажнюють до деяких, обоснованих сподівань. Барвінський стоїть на дорозі до мистецького розвитку, він бореться о власну мову звуків, місцями з успіхом, то ді коли у фортепяновому супроводі виявляє вправну руку. Дві пісні *Н. Ніжанковського* приносять мало нового. Звязок стилю пісні післяшуманівської епохи з народньою російською романсою не дозволяє прийти до слова українським національним питоменностям“.

Що роблять наші письменники під большевицькою окупацією.

З приватного листа довідуємося, що акад. Сергій Єфремов мимо крайно непригожих умовин в останніх роках богато працював. Переробив „Історію українського письменства“ (перша половина майже наново перероблена). Видав „Коротку історію українського письменства“. Написав спомини (50 аркушів друку), чимало статей і розвідок (про Куліша, про голод в українській літературі), цілу низку праць, для енциклопедичного та біографічного словаря (Академія готує до друку). Переробив свої давні нариси з історії Галичини (колись підчас війни друкувалися по російськи в „Голосѣ Минувшаго). Зладив до нового видання з своїми передмовами твори Котляревського, Гребінки, О. Юркевича. Написав книжку про Коцюбинського (друкується) і зредаґував повний збірник його творів. Працює над редакцією творів Б. Грінченка (майже готові вже поезії, 3 томи). Працює над академічним виданням творів Котляревського на чолі спеціяльної комісії. Працює над документами та розвідками з історії громадських течій на Україні (теж є окрема комісія при Академії).

Саксаганський пише спомини про перші кроки українського театру.

М Грінченкова пише спомини (почала з Франка).

Ак. Аґатангел Кримський написав історію Персії. Перший аркуш надрукований. Написав третю книжку поезій „Пальмове гилля“ (має видати в-тво „Час“). Працює над більшим романом з сучасного життя.

Акад. Евген Тимченко написав санкритську граматику, вступ до язикознавства і курс історії української мови та кілька діялектольогічних студій.

Бібліоґрафія.

(Книжки і видання надіслані до Редакції).

Філярет Колесса: ПРО ҐЕНЕЗУ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ ДУМ (українські народні думи у відношенню до пісень, віршів і похоронне голосіння). Відбитки з CXXX—CXXXII тому „Записок Наук. тов. ім. Шевченка“. Львів 1921. Ст. 144. 8°.

І. Левицький: РОМАНЦА на скрипку з фортепяном.

І. Левицький: „СТОІТЬ ЯВІР“ (Air varie d moll), варіяції на скрипку з фортепяном.

І. Левицький: „МИНЕТЬСЯ НІЧ“, пісня на мішаний хор a cap. Львів 1922.

„ПРИКРАСИ РУКОПИСІВ ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ XVI. В.“ Збірки Національного музею у Львові. Жовква 1922. — 53 листки 8° з 166 знимками, з чого 22 фотоґрафії. Без тексту. Ціна 7.500 мп.

„РЕЛІҐІЙНО НАУКОВИЙ ВІСТНИК“. Неперіодичний журнал Братства св. Покрови 6 ої Січ. дивізії. Квітень 1922. ч. 2. Зміст: *М. Обідний*: Вечірна молитва. *В. Андрійко*: Великдень! *П. Білан*: Слово про св. Пасху св. Івана Золотоустого. *Е. Бачинський*: Ліга релігій. *М. Волохів*: Релігійне відродження. *П. Білан*: Про високе значіння христолюбивого воящтва. *Е. Бачинський*: Сіянтізм або христіянська наука. *Др. Чабіш*: Церковна справа за часів великої французької революції. Звіт діяльности українського делеґата в Женеві. Церковні справи на Україні. *Циба*: Церковно визвольний рух на Україні. *Редакція*: Світовий аліянс церков, хроніка. Бібліоґрафія.

Англійці про совітський театр.

Кореспондент „Дейлі Нюз“, який недавно приїхав з довшої подорожі по Росії, оголошує свої вражіння про совітський театр. Вони доволі типові для Анґлійця. Читаємо там: „Протест проти погубних тенденцій в области релігії, подружа і родинного життя, який можна заобсервувати в нинішній Росії, відбивсь в першу чергу на театрі. В Петербурзі, в більшій частині Москви, публика домагається повороту до старих, клясичних пєс і протестує проти декількох комуністичних, театральних критиків, які мають в Росії право писання і очевидно пропаґують революційну драму. Російський балет, який в довоєнну добу був заєдно під чужосторонним впливом, тепер цілковито визволивсь з під нього і набрав строго національного характеру.

Я був на отворенню сезону в академічному театрі в Петрограді. Виставляли російську драму XVIII. ст. „Плоди просвещенія“. Чужинцеви, дійсно цікавіща від пєси — публика. На скільки я міг завважити в Росії проминули уже часи, коли театральні салі виповнювалися пролетаріятом. „Совбури“, які розплоднюються в Росії з задивляючим поспіхом, заповнили давні царські льожі і більшу частину театру. Поміж ними тут і там можна було завважити державних урядників, які користуються безплатними місцями і старшин червоної армії з жінками в розкішних туалєтах, у фризієрських причісках. В антрактах публика на стільки оживлено розмовляла, що уже по одному тому можна було сказати, що террор скінчився.

В фоє познайомили мене з директором трьох клясичних театрів Петрограду Іваном Ескузовичем, який равом з комісарем просвіти перевів російський театр через всі технічні і мистецькі трудноші підчас революції.

„Політика“, говорив мені Ескузович, „не могла останніми роками удержатися на сцені. Одначе театри, ведені комуністичним духом, не користувалися симпатіями і тепер впливу політики зовсім не помітно. Нашим акторам, очевидно, прийшлося принoровити до нових умов, особливо до відсутности критики і до нової публики.

Я запитався, чи не дуже жаль акторам за критикою.

„Зразу, очевидно, жалкували“, відповів Екскузович, „але винайшли вихід. Ми даємо окремі вистави, спеціяльно для бувших критиків, артистів, музиків і людий з мистецьким смаком, а вони успішно поширюють свої спостереження серед публики“.

Про працездатність російських акторів можна судити на основі того, що не дивлячись на відсутність топлива, не дивлячись на те, що нерідко в ґардеробах замерзала вода, минулого року не зірвано ні одної проби ані вистави“.

БІБЛІЯ ГУТЕНБЕРГА. Липський музей книги і письма задумує продати біблію Гутенберга, щоби тим способом узискати засоби до дальшого істнування. З бажанням набуття цеї бібліоґрафічної рідкости звернулася Голяндія, яка пропонує за неї ціну 10 міліонів німецьких марок, одначе музей хотів би найти купця в межах краю.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Ширші Сходини членів Жіночого Кружка У. П. Т. ім. Ганни Барвінок відбудуться в понеділок 15. мая ц. р. о годині 6-тій вечером в школі ім. Шевченка при ул. Мохнацького 12. На дневнім порядку дуже важні організаційні справи. Проситься о численну участь. За старшину: *М. Волошинова. К. Малицька.* 1353 2—3

Дрібні оголошення.

МОЖУ приняти кількох літників в гори на перший сезон. Зголошення вул. Зелена 17, дв р' 6, від 11—1. 1362 1—1

ПОТРІБНА старша бездітна жінка лагідної вдачі люблячи тихе спокійне життя до гаряду дому у самітного старого священика-вдівця, найрадше вдовиця по священику. Відомість слати до уряду парохіяльного Янчин, почта в місці. 1358 1—3

УЧИТЕЛЬ кавалер літ 28, бажає навязати переписку в матрим. ціли з панною або бездітною вдовою в віці до 35 літ, посажною, лагідної вдачі. На аноніми не відповідає. Листи просить слати до 20. мая до Адм. „Гр. Вістника" під „Учитель 28". 1367 1—1

ГЛЯДАЄ посади писаря або возьного інвалід з У. Г. А., б. жандарм, який працював в канцелярії на Україні, як також в полоні як писар. Зголошення проситься слати до Комітету опіки над інвалідами у Львові, вул. Руська ч. 3, II. п. XXI 1-1

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт адвокатський з практикою судовою і адвокатський глядить посади. Ласкаві зголошення враз з поданням условій слати: д-р Гриць Лучаківський, Львів, Рея 6. 1361 1—2

ОСОБА самітна літ 46 здорова, розуміється на сільськім і домовім господарстві глядає місця господині. — Львів, Янівська 48, у п. Никитишин. 1356 1—1

ШУКАЮ спільника в ціли відкриття цукорняного інтересу в Бориславі. Зголошення Українська Книгарня, Станиславів для Н. П. 1364 1—2

МАШИНИ до писання ріжних системів, мало уживані є на продаж в ціні від мп. 100.000 до мп. 500.000. Інформації уділяє Союз Кредитовий, Львів, Ринок 10. 1349 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

5.000 Мкп.!

на будову дому „Рідна Школа" в Станиславові зложили дальше по 5 000 мп. і кличуть:

Крохмалюк Андрій кличе: 1) Миколаєвича проф. ем. в Тернополі, 2) о. Громницького в Тернополі, Темницька Луків кличе: 1) Лепківну Наталку, уч. в Коломиї, 2) Темницьку Славку в Устю зеленім, Грубський Іван кличе: 1) Олійника Михайла в Бітькові, 2) Штеня Володимира в Долині, Українські Товар. Черніїв кличуть: 1) Осташка Миколу, нач. гр. в Радчи, 2) Осташка Миколу с. Гната в Радчи, Данишева Марта кличе: 1) о. сов. Війтіховського в Коломиї, 2) Раченко Александру в Гусятині, о. Конст. Балицький кличе: 1) о. Евстаха Гордійчука з Залучу ад Черемош, 2) о. дек. Івана Щербанюка в Букачівцях. Крайківський Степан кличе: 1) Шеремету Михайла в Кінашеві, 2) Мацюка Гриця в Конюшиках, Крижановський Іван кличе: 1) Хомівського Степана в Бучачі, 2) Гринева Антона в Переволоці, Винарчук Йосиф кличе: 1) Гаявчука Осипа в Чорткові, 2) Баранецького Евстаха в Чорткові. Соневицький Іван кличе: о. Рогошевського в Сухоставі, 2) о. Фацєвича в Яблонові, Грицак Марійн кличе: 1) о. Блієкевича в Раківци, 2) Вятика Осипа в Солотвині, Жуковський Петро кличе: 1) о. Рудницького Антона в Богородчанах, 2) Федина Івана в Богородчанах, Джус Василь кличе: 1) Марущака Йосифа в Чукалівці, Безкоровайний Василь кличе: 1) д-ра Бриковича Степана в Тернополі. 2) д-ра Чикалюка Станислава в Тернополі, о. Гірняк Остап кличе: 1) Ребрика Дмитра в Ямниці, 2) Іваночка Ілька в Ямниці.

Конкурс.

Головна управа Українського Педагогічного Тов-а оповіщує отсим конкурс для обсадження місць учителів в приватних гімназіях Українського Педагогічного Тов-а (в Яворові, Рогатині, Чорткові, Долині, Дрогобичі і Золочеві) з днем 1. вересня 1922 р.

Платня приблизно така сама як учителів державних гімназій. Рефлектується виключно на кваліфіковних учителів, се есть бодай таких, що покінчили фільософічний факультет і одержали абсолюторію. Є до обсадження місця учителів всіх фахових груп. Петенти можуть в поданнях означати заведення, в яких бажали б працювати, однак Головна Управа У. П. Т. буде сі бажання узгляднити тільки в міру можности.

Речинець вношення подань до 15-го червня с. р. до Головної Управи У. П. Т. у Львові, Ринок ч. 10/I. п. до яких належить долучити 1. метрику, 2. свідоцтво іспиту зрілости, 3. свідоцтва кольоквіяльних і инших іспитів, індекс і абсолюторію фільософічного факультету, 4. все найкрасше у леґалізованих відписах, 5. На відповідь долучити почтові марки

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства.

1363 1—3

Продовження

ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ тов. „СИЛА"

В ЗБАРАЖІ

відбудуться в суботу дня 20. мая 1922 р. о год. 10 пер. пол. у власнім домі з слідуючим денним порядком:

8) Доповняючий вибір:
 а) двох членів Надзираючої Ради.
 б) одного директора.
9) Внески і запити.

На случай браку комплєту, відбудеся продовження Зборів з тим самим порядком нарад і в тім самім льокали о 11 год. пер. пол. того самого дня без огляду на число присутних.

Члени мають явитися з уділовими книжками.

ЗА НАДЗИРАЮЧУ РАДУ:

о. А. Заячківський в. р. голова. П. Гевко в. р. секретар.

1359 1—1

Присилайте передплату!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

„РУСЬКОЇ КАСИ"

кред. стов. зар. з обмеж. порукою

в КОРЕЛИЧАХ

відбудуться дня 28. мая 1922 о год. 2 з полудня в домі о. Луки Яримовича в Кореличах з таким дневним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з чинностей стоваришення за літа 1914—1921.
3) Відчитання рахункового замкнення і біляньсу за літа 1914—1921,
4) Звіт Надзирної Ради з рахункового замкнення та внесення в справі ужиття чистого виску.
5) Уділення абсолюторії дотеперішній Надзираючій Раді.
6) Вибір нової Надзираючої Ради.
7) Ухвала що до дальшого ведення діяльности стоваришення згладно розвязання тогож.
8) Звіт за згадані літа є виложений в домі о. Л. Яримовича до перегляду членів.

На случай неприсутности в означеній годині вимаганого статутом числа членів відбудуться Загальні Збори з тимсамим порядком о год. 5 по полудни того самого дня, без огляду на число присутних членів.

Кореличі, дня 10. мая 1922.

о. Лука Яримович голова Ради.

1357 1—2

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. — З друкарні Спілки „Діло".